

PYHÄ EKUMEEININEN
VATIKAANIN II
KIRKOLLISKOKOUS

Toinen osa

JULISTUKSET JA DEKREETIT

Alunperin nämä asiakirjat ovat ilmestyneet
Acta Apostolicae Sedis -sarjassa:

Gravissimum educationis: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Nostra aetate: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Dignitatis humanae: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Ad gentes: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Presbyterorum ordinis: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Apostolicam actuositatem: Vol. LVIII, 1966, n:o 12

Optatam totius: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Perfectae caritatis: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Christus Dominus: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Unitatis redintegratio: Vol. LVII, 1965, n:o 1

Orientalium ecclesiarum: Vol. LVII, 1965, n:o 1

Inter mirifica: Vol. LVI, 1964, n:o 3

*Rakenneluettelossa mainitut otsikot ovat asiakirjaa valmistelleen
komission laatimat, mutta eivät kuulu lopulliseen tekstiin. Ne on otettu
mukaan asiakirjan ymmärtämisen helpottamiseksi.*

Pyhä ekumeeninen

Vatikaanin II kirkolliskokous

Toinen osa: **Julistukset ja dekreetit**

Suomenkielinen laitos:

Copyright © 2013 Katolinen tiedotuskeskus, Pyhän Henrikin aukio
1 B, 00140 Helsinki. Sähköposti: info@katolinen.fi. Kannen kuva:
SIR.

Tämä teos sisältää tarkistetut laitokset aiemmin yksittäin
julkaistuista asiakirjoista sekä kolme ennen julkaisematonta
suomennosta. Ensimmäinen painos.

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2013.

ISBN-13: 978-952-9627-84-4.

**Piispa Paavali
Jumalan palvelijain palvelija
yhdessä pyhän kirkolliskokouksen isien kanssa
asian ainaiseksi muistamiseksi**

Dekreetti

UNITATIS REDINTEGRATIO

ekumeniasta

DEKREETIN RAKENNE

JOHDANTO

1.

ENSIMMÄINEN LUKU: EKUMENIAN KATOLISET PERIAATTEET

2. Kirkon ykseys ja ainutkertaisuus
3. Eronneiden veljien suhde katoliseen kirkkoon
4. Ekumenia

TOINEN LUKU: EKUMENIAN HARJOITTAMINEN

5. Ykseyden aikaansaaminen kuuluu kaikille
6. Kirkon uudistuminen
7. Sydämen kääntymys
8. Ykseys rukouksessa
9. Toisten tunteminen
10. Ekumeeninen koulutus
11. Uskonopin ilmaisemis- ja esittämistavat
12. Yhteistyö eronneiden veljien kanssa

KOLMAS LUKU: ROOMAN APOSTOLISESTA ISTUIMESTA EROSSA OLEVAT KIRKOT JA KIRKOLLISET YHTEISÖT

13. Jakautumisen lajeja

I Erityishuomioita idän kirkoista

14. Idän kristittyjen erityispiirteet ja historia

15. Idän kristittyjen liturginen ja hengellinen perinne
16. Idän kirkkojen omat lait
17. Idän kirkkojen oma tapa ilmaista salaisuuksia
18. Päätös

II. Lännen erossa olevat kirkot ja kirkolliset yhteisöt

19. Näiden yhteisöjen tila
20. Kristuksen tunnustaminen
21. Pyhän Raamatun tutkiminen
22. Sakramentaalinen elämä
23. Elämä Kristuksen kanssa
24. Päätös

JOHDANTO

1. Eräs Vatikaanin II kirkolliskokouksen tärkeimmistä tehtävistä on edistää kaikkien kristittyjen välisen ykseyden palauttamista. Yksi ja ainoa näet on Herramme Kristuksen perustama Kirkko; kuitenkin useat kristilliset yhteisöt esiintyvät ihmisten edessä Jeesuksen Kristuksen todellisina perillisinä. Kaikki ne tunnustavat olevansa Herran opetuslapsia, mutta niillä on erilaisia katsomuksia ja ne kulkevat eri teitä, ikään kuin Kristus itse olisi jaettu. [1] Tämä jakautuneisuus on ilmeisessä ristiriidassa Kristuksen tahdon kanssa, se on maailmalle pahennukseksi ja vahingoittaa evankeliumin kaikille luoduille julistamisen pyhää asiaa.

läisyyksien Herra, joka viisaasti ja kärsivällisesti toteuttaa armollista suunnitelmaansa meitä syntisiä kohtaan, on viime aikoina alkanut vuodattaa jakautuneiden kristittyjen keskuuteen katumuksen henkeä ja yhä voimakkaampaa yhteyden kaipuuta. Tämä armo on tehnyt kaikkialla syvän vaikutuksen moniin ihmisiin, ja myös erossa olevien veljemme keskuudessa on Pyhän Hengen armon vaikutuksesta syntynyt yhä laajeneva liike, jonka tarkoituksena on kaikkien kristittyjen ykseyden aikaansaaminen. Tähän ykseysliikkeeseen, jota kutsutaan ekumeeniseksi liikkeeksi, osallistuvat ne, jotka rukoilevat kolmiyhdistä Jumalaa ja tunnustavat Jeesuksen Herraksi ja Vapahtajaksi, eivätkä he osallistu siihen vain yksilöinä, vaan myös niiden yhteisöjen jäseninä, joissa he ovat kuulleet evankeliumin ja joita he nimittävät kirkokseen ja Jumalan Kirkoksi. Mel-

kein kaikki kaipaavat, vaikkakin eri tavoin, yhtä ainoata ja näkyvää Jumalan Kirkkoa, joka on todella yleismaailmallinen ja joka on lähetetty koko maailmaan, jotta maailma kääntyisi evankeliumiin ja siten pelastuisi Jumalan kunniaksi.

Tämän kaiken pyhä kirkolliskokous toteaa suuresti iloiten, ja toivoen syvästi kaikkien Kristuksen opetuslasten ykseyden palauttamista se haluaa nyt, esitettyään oppinsa Kirkosta, osoittaa kaikille katolilaisille ne apukeinot ja menettelytavat, joita käyttäen he voivat vastata tähän Jumalan kutsuun ja armoon.

ENSIMMÄINEN LUKU

KATOLISET PERIAATTEET EKUMEENISESSA TYÖSSÄ

2. Jumalan rakkaus on ilmestynyt meidän keskuuteemme siten, että Isä on lähettänyt maailmaan ainokaisen Poikansa, joka on tullut ihmiseksi, jotta hän lunastustyöllään uudestisyntyttäisi ja kokoaisi yhteen koko ihmissuvun.[2] Ennen kuin hän uhraisi itsensä ristin alttarilla tahrattomana uhrilahjana, hän rukoili Isää uskovien puolesta: "Että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin olisivat meissä yhtä, niin että maailma uskoisi, että sinä olet minut lähettänyt" (Joh. 17:21). Kirkkoonsa hän perusti eukaristian ihmeellisen sakramentin, joka kuvaa Kirkon ykseyttä ja myös toteuttaa sen. Hän antoi opetuslapsilleen uuden käskyn keskinäisestä rakkaudesta [3] ja lupasi Puolustajan, Pyhän Hengen,[4] joka Herrana ja eläväksitekijänä olisi heidän kanssaan ikuisesti.

Kun Herra Jeesus oli ylennetty ristille ja noussut kirkkouteen, hän vuodatti lupaamansa Hengen, jonka kautta hän kutsui ja kokosi uuden liiton kansan eli Kirkon uskon, toivon ja rakkauden yhteyteen, kuten apostoli opettaa: "Yksi ruumis ja yksi henki, niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka te kutsumuksessanne saitte; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste" (Ef. 4:4-5). "Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet. ... Sillä kaikki te olette yhtä Kristuksessa Jeesuksessa" (Gal. 3:27-28). Pyhä Henki, joka asuu uskovissa ja täyttää ja hallitsee koko Kirkon, luo tämän ihmeellisen

uskovien yhteyden ja yhdistää heidät kaikki niin läheisesti Kristuksessa, että hän on Kirkon ykseyden alkulähde. Hän jakaa erilaisia armolahjoja ja palvelutehtäviä [5] rikastuttuen Jeesuksen Kristuksen Kirkkoa moninaisin lahjoin ”teh-däkseen pyhät täysin valmiiksi palvelutyöhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen” (Ef. 4:12).

Varmistaakseen pyhän Kirkkonsa pysyvyyden kaikilla maailmassa aina aikojen loppuun saakka Kristus uskoi kahdentoista apostolin kollegiolle opettamis-, johtamis- ja pyhittämisviran.[6] Apostolien joukosta hän valitsi Pietarin, jonka varaan hän päätti rakentaa Kirkkonsa, saatuaan ensin hänen uskontunnustuksensa. Pietarille Kristus lupasi taivaan valtakunnan avaimet,[7] ja sitten kun tämä oli tunnustanut rakkautensa, Kristus uskoi hänen haltuunsa kaikki lampaansa, jotta hän vahvistaisi heitä uskossa [8] ja kaitsisi heitä täydellisessä ykseydessä.[9] Jeesus Kristus oli kuitenkin ikuisesti jäävä tärkeimmäksi kulmakiveksi [10] ja meidän sielujemme paimeneksi.[11]

Jeesus Kristus tahtoo kansansa kasvavan siten, että apostolit ja heidän seuraajansa, nimittäin piispat Pietarin seuraajan johdolla, uskollisesti julistavat evankeliumia, jakavat sakramenteja ja hallitsevat rakkaudella Pyhän Hengen vaikutuksen alaisina. Siten hän myös toteuttaa kansansa yhteyden ja ykseyden saman uskon tunnustamisessa, pyhän liturgian yhteisessä vietossa ja Jumalan perheen veljellisessä sovussa.

Näin Kirkko, Jumalan ainoa lauma, vaeltaa ikään kuin merkkiviirinä kansojen keskellä[12] luottavaisesti kohti päämääräänsä, taivaallista isänmaata,[13] välittäen rauhan evankeliumia koko ihmisluvulle.[14]

Tämä on Kirkon ykseyden pyhä salaisuus Kristuksessa ja Kristuksen kautta, Pyhän Hengen vaikuttaessa armolahjojen moninaisuuden. Tämän salaisuuden korkein esikuva ja lähde on yhden Jumalan ykseys persoonien kolminaisuudessa eli Isän ja Pojan yhteys Pyhässä Hengessä.

3. Jo alkuaajoista lähtien tämän yhden ja ainoan Jumalan Kirkon piirissä on esiintynyt repeytymiä,[15] joita apostoli moittii ja tuomitsee jyrkin sanoin.[16] Myöhemminä vuosisatoina on syntynyt laajempia erimielisyyksiä, ja huomattavan suuria ryhmiä on irtaantunut katolisen Kirkon täydestä yhteydestä, jolloin syyllisiä jakautumiseen ovat useinkin olleet molempien osapuolten edustajat. Niitä nykyään eläviä ihmisiä, jotka ovat syntyneet tällaisten yhteisöjen piiriin ja siellä oppineet uskomaan Kristukseen, ei voida syyttää jakautumisen synnistä. Katolinen Kirkko kohtelee heitä veljellisellä arvonannolla ja rakkaudella. Ne jotka uskovat Kristukseen ja ovat saaneet pätevän kasteen, ovat näet tietyllä tavalla yhteydessä katoliseen Kirkkoon, vaikkakaan tämä yhteys ei ole täydellistä. Näiden kristittyjen ja katolisen Kirkon välillä esiintyy todella lukuisia erimielisyyksiä, jotka koskevat oppikysymyksiä ja toisinaan myös kristillisen elämän järjestystä ja Kirkon rakennetta. Tästä aiheutuu Kirkon täyden yhteyden tielle monia ja usein varsin vakavia esteitä, joiden voittamiseksi juuri ekumeeninen liike ponnistelee. Kuitenkin nämä kristityt, tultuaan vanhurskautetuiksi uskosta kasteessa, tulevat liitettyiksi Kristuksen ruumiiseen.[17] Siksi heillä on täysi oikeus kantaa kristityn kunnianimeä, ja syystä katolisen Kirkon lapset tunnustavat heidät veljiksi Herrassa.[18]

Sitä paitsi monia ja vieläpä tärkeitä niistä aineksista ja tekijöistä, jotka yhdessä antavat Kirkolle kasvun ja elämän, saattaa esiintyä myös katolisen Kirkon näkyvien rajojen ulkopuolella, nimittäin kirjoitettu Jumalan sana, armon elämä, usko, toivo ja rakkaus sekä muita Pyhän Hengen sisäisiä lahjoja ja näkyviä aineksia. Kaikki tämä, mikä saa alkunsa Kristuksesta ja johtaa häneen, kuuluu täydellä oikeudella Kristuksen ainoaan Kirkkoon.

Erossa olevien veljemme keskuudessa suoritetaan myös lukuisia kristilliseen uskontoon kuuluvia pyhiä toimituksia. Ne pystyvät epäilemättä todella synnyttämään armon elämää, aina eri tavoin riippuen kunkin kirkon tai

yhteisön luonteesta, ja niitä on pidettävä välineinä, jotka avaavat pääsyn pelastuksen yhteyteen.

Samaten nämä erossa olevat kirkot ja yhteisöt,[19] vaikka ne uskomme mukaan kärsivätkin tietyistä puutteista, eivät suinkaan ole vailla painoa ja merkitystä pelastuksen salaisuudessa. Kristuksen Henki ei näet ole kieltäytynyt käyttämästä niitä pelastuksen välineinä, sillä niiden voima on lähtöisin katoliselle Kirkolle uskotusta armon ja totuuden täyteydestä.

Erossa olevat veljemme, tarkastelimme heitä siten yksilöinä tai yhteisöinä ja kirkkoina, eivät kuitenkaan omista sitä ykseyttä, jonka Jeesus Kristus tahtoi lahjoittaa kaikille niille, jotka hän on uudestisyntyttänyt ja tehnyt eläviksi jäseniksi yhteen ruumiiseen ja uuteen elämään, ykseyttä, josta pyhä Raamattu ja Kirkon kunnianarvoisa traditio todistavat. Pelastuskeinojen koko runsaus voidaan näet saavuttaa vain Kristuksen katolisen Kirkon kautta, joka on pelastuksen yleinen apuväline. Uskomme nimittäin, että Herra on yksin Pietarin johdossa olevalle apostolien kollegiolle luovuttanut kaikki uuden liiton rikkaudet rakentaakseen maan päälle yhden ainoan Kristuksen ruumiin, johon kaikkien jo jollakin tavalla Jumalan kansaan kuuluvien tulee täydellisesti liittyä. Tämä Jumalan kansa jää tosin maallisen vaelluksensa aikana jäsenissään alttiiksi synnille, mutta se kasvaa Kristuksessa, ja Jumala johtaa sitä lempeästi tutkimattomien suunnitelmiensa mukaan, kunnes se iloisena pääsee perille iankaikkisen kunnian koko täyteyteen taivaallisessa Jerusalemissa.

4. Pyhän Hengen armon vaikutuksesta tehdään nykyään maailman eri puolilla yrityksiä rukouksin, sanoin ja teoin, jotta päästäisiin siihen täydelliseen ykseyteen, jota Jeesus Kristus haluaa. Siksi tämä pyhä kirkolliskokous kehottaa kaikkia katolisia uskovia ymmärtämään ajan merkit ja osallistumaan innokkaasti ekumeeniseen työhön.

Ekumeenisella liikkeellä ymmärrämme niitä toimintoja ja aloitteita, joita Kirkon erilaisten tarpeiden ja kunkin ajan mahdollisuuksien mukaan tehdään kristittyjen ykseyden edistämiseksi. Näitä ovat:

a) Kaikki yritykset välttää sellaisia sanoja, arvosteluja ja tekoja, jotka eronneisiin veljiimme nähden eivät vastaa totuutta ja oikeutta ja jotka siten vaikeuttavat suhteitamme heihin.

b) Sellainen dialogi, jota hyvin koulutetut asiantuntijat käyvät eri kirkkoihin tai yhteisöihin kuuluvien kristittyjen välisissä hengeltään uskonnollisissa kokouksissa. Tällöin kukin selittää syvemmin oman yhteisönsä oppia ja esittää selvästi sen luonteenomaisia piirteitä. Tällaisen dialogin välityksellä kaikki osanottajat oppivat paremmin tuntemaan kummankin yhteisön oppia ja elämää sekä arvostamaan sitä oikeudenmukaisemmin. Samalla nämä yhteisöt myös pääsevät laajempaan yhteistyöhön kaikkien niiden yhteiseen hyvään pyrkivien tehtävien suorittamisessa, joita jokainen kristitty omatunto vaatii, ja ne kokoontuvat yhteiseen rukoukseen, missä se on luvallista.

c) Lopuksi se, että kaikki tutkistelevat uskollisuuttaan Kristuksen tahtoa kohtaan Kirkkoa koskeissa kysymyksissä ja käyvät sopivasti ja tarmokkaasti käsiksi uudistus- ja reformityöhön.

Kun katolisen Kirkon uskovat tekevät tämän kaiken viisaasti ja kärsivällisesti, paimenten valvonnassa, he edistävät oikeudenmukaisuutta ja totuutta, yksimielisyyttä ja yhteistyötä, veljeyttä ja ykseyttä. Siten voitetaan vähitellen Kirkon täydellisen yhteyden tiellä olevat esteet ja kaikki kristityt kokoontuvat viettämään yhtä eukaristiaa yhden ja ainoan Kirkon ykseydessä, jonka Kristus jo alussa on Kirkolleen lahjoittanut. Tämän ykseyden me uskomme katolisessa Kirkossa säilyvän katoamattomana perintönä ja sen toivomme jatkuvasti kasvavan aina aikojen täyttymykseen asti.

On selvää, että niiden yksityishenkilöiden opettaminen ja vastaanottaminen, jotka kaipaavat täyteen katoliseen yhteyteen, tosin poikkeaa luonteeltaan ekumeenisesta toiminnasta, mutta niiden välillä ei kuitenkaan ole mitään vastakohtaa, koska molemmat ovat peräisin Jumalan ihmeellisestä suunnitelmasta.

Katolisten uskovien tulee ekumeenisessa toiminnassa epäilemättä tuntea huolta erossa olevista veljistään rukoulemalla heidän puolestaan, keskustelemalla heidän kanssaan kirkollisista kysymyksistä ja ottamalla ensimmäiset askeleet heitä kohti. Ensi sijassa heidän kuitenkin täytyy rehellisesti ja innokkaasti harkita, mitä oman katolisen perheen piirissä on uudistettava ja tehtävä, jotta sen elämä todistaisi uskollisemmin ja selvemmin opista ja instituutioista, jotka se on saanut Kristukselta apostolien välityksellä.

Vaikka katolinen Kirkko omistaa koko Jumalan ilmoittaman totuuden ja kaikki armonvälineet, eivät sen jäsenet kuitenkaan käytä niitä elämässään niin innokkaasti kuin pitäisi. Siksi Kirkon kasvot menettävät erossa olevien veljemme ja koko maailman silmissä osan loistostaan ja Jumalan valtakunnan kasvu hidastuu. Tästä syystä kaikkien katolilaisten tulee tavoitella kristillistä täydellisyyttä [20] ja kunkin tulee omalta osaltaan pyrkiä siihen, että Kirkko, kantaen ruumiissaan Kristuksen nöyryyttä ja kuolemaa,[21] jatkuvasti puhdistuisi ja uudistuisi, kunnes Kristus asettaa sen eteensä kirkastettuna ilman mitään tahraa tai ryppyä.[22]

Välttämättömissä asioissa tulee säilyttää yhtenäisyys, mutta kaikilla on Kirkossa, kullakin saamansa tehtävän mukaisesti, oikeus käyttää asianmukaista vapautta, mitä tulee hengellisen elämän ja ulkonaisen järjestyksen eri muotoihin, erilaisiin liturgisiin riituksiin ja vieläpä ilmoitetun totuuden teologiseen käsittelyyn. Kaikessa heidän tulee kuitenkin vaalia rakkautta. Näin tekemällä he saatta-

vat Kirkon todellisen katolisuuden ja apostolisuuden yhä selvemmin näkyviin.

Toisaalta on välttämätöntä, että katolilaiset iloiten oppivat tuntemaan ja pitävät arvossa niitä yhteisestä perinnöstä virtaavia todella kristillisiä aarteita, joita meistä erossa olevien veljien keskuudessa esiintyy. On oikeudenmukaista ja hyödyllistä tunnustaa Kristuksen rikkaudet ja hyveiden vaikutus toisten ihmisten elämässä, jotka todistavat Kristuksesta joskus jopa verensä vuodattamiseen asti, sillä Jumala on aina ihmeellinen ja ihailtava teoissaan.

Ei pidä myöskään jättää huomaamatta, että kaikki se, mitä Pyhän Hengen armo saa aikaan erossa olevien veljemme keskuudessa, voi edistää meidänkin rakentumistamme. Se, mikä on todella kristillistä, ei näet koskaan ole ristiriidassa aidon uskon kanssa, vaan saattaa aina auttaa käsittämään täydellisemmin itse Kristuksen ja Kirkon salaisuutta. Kristittyjen jakautuneisuus kuitenkin estää Kirkkoa toteuttamasta sille ominaista täydellistä katolisuutta niiden lapsiensa kohdalla, jotka tosin kasteen kautta kuuluvat siihen, mutta jotka ovat erossa sen täydellisestä yhteydestä. Tästä syystä Kirkon itsensäkin on vaikeampaa joka suhteessa ilmaista katolisuuden täyteyttä todellisessa elämässä.

Iloiten tämä pyhä kirkolliskokous panee merkille, että katolisten uskovien osallistuminen ekumeeniseen toimintaan jatkuvasti lisääntyy, ja kehottaa koko maan piirin piispoja edistämään sitä innokkaasti ja johtamaan sitä viisaudella.

TOINEN LUKU

EKUMEENINEN TYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ

5. Huoli ykseyden aikaansaamisesta kuuluu koko Kirkolle, sekä uskoville että paimenille. Se koskee jokaista, kutakin oman kykynsä mukaisesti, oli sitten kysymys kristillisestä arkielämästä tai teologisista ja historiallisista tutkimuksista. Tällainen huolenpito jo tavallaan osoittaa, että kaikkien kristittyjen välillä on olemassa veljellinen suhde, ja se johtaa Jumalan armollisen tahdon mukaan täyteen ja täydelliseen ykseyteen.

6. Jokainen Kirkon uudistuminen [23] merkitsee aina oleellisesti uskollisuuden lisääntymistä sen omaa kutsusta kohtaan. Juuri tämä on epäilemättä myös ykseyteen pyrkivän liikkeen tarkoitus. Kristus kutsuu vaellustiellä olevaa Kirkkoa alituisen uudistumiseen, jota se inhimillisenä ja maallisena laitoksena aina tarvitsee. Jos siis joitakin seikkoja ei tietyissä olosuhteissa ole noudatettu kyllin huolellisesti, tarkoitammepa nyt moraalia tai kirkkollisia tapoja tai vieläpä sitä tapaa, jolla oppia julistetaan (tämä on tarkoin pidettävä erillään itse uskon talletuksesta), niin laiminlyönnit on korjattava sopivana aikana oikealla ja asianmukaisella tavalla.

Tällä uudistustyöllä on siis erityisen huomattava ekumeeninen merkitys. On olemassa useita Kirkon elämän ilmauksia, joissa tällaista uudistumista jo tapahtuu, kuten raamatullinen ja liturginen liike, Jumalan sanan julistus ja

uskonnonopetus, maallikkojen apostolaatti, sääntökuntaelämän uudet muodot, avioliiton spiritualiteetti sekä Kirkon oppi ja toiminta sosiaalisella alalla. Näitä on pidettävä ikään kuin pantteina ja enteinä, jotka lupaavat ekumeeniselle työlle menestystä tulevaisuudessa.

7. Todellista ekumeenisuutta ei ole olemassa ilman siisäistä kääntymystä, sillä ykseyden kaipuu saa alkunsa ja kypsyy mielen uudistumisesta,[24] itsensä kieltämisestä ja runsaana virtaavasta rakkaudesta. Siksi meidän on rukoiltava Pyhäältä Hengeltä rehellisen epäitsekkyuden, nöyryyden ja kärsivällisen palvelemisen armoa sekä veljellistä ja jaloa mieltä toisia kohtaan. Kansojen apostoli sanoo: "Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii, kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa ja pitkämielisyydessä kärsien toinen toistanne rakkaudessa ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä" (Ef. 4:1-3). Tämä kehoitus koskee erityisesti niitä, jotka on korotettu pyhään pappissäätyyn, jotta he jatkaisivat Kristuksen lähetystehtävää, hänen, joka ei tullut meidän keskuuteemme "palveltavaksi vaan palvelemaan" (Matt. 20:28).

Myös synneistä ykseyttä vastaan on voimassa pyhän Johanneksen todistus: "Jos väitämme, ettemme ole syntiä tehneet, teemme hänestä valehtelijan eikä hänen sanansa ole meissä" (1. Joh. 1:10). Nöyrästi rukoillen me sen tähden pyydämme anteeksi Jumalalta ja erossa olevilta veljiltämme, niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme.

Kaikki Kristukseen uskovat muistakoot, että he sitä paremmin edistävät ja vieläpä toteuttavat kristittyjen ykseyttä, mitä innokkaammin he pyrkivät viettämään puhdasta elämää evankeliumin mukaisesti. Mitä lujempi on se side, joka yhdistää heidät Isään, Sanaan ja Henkeen, sitä syvällisemmin ja helpommin he kykenevät vahvistamaan keskinäistä veljeyttä.

8. Tätä sydämen kääntymystä ja pyhää elämänvaellusta sekä kristittyjen ykseyden puolesta kannettuja yksityisiä ja julkisia rukouksia on pidettävä ikään kuin koko ekumeenisen liikkeen sieluna, ja niitä voidaan syystä nimittää hengelliseksi ekumeniaksi. Katolilaisilla on jo tapana kokoontua usein rukoilemaan Kirkon ykseyden puolesta sitä rukousta, jolla itse Pelastaja kuolemaansa edeltävänä iltana rukoili palavasti Isää: ”Että he kaikki olisivat yhtä” (Joh. 17:21).

Erityisissä tilaisuuksissa, esimerkiksi sellaisissa, joissa rukoillaan ykseyden puolesta, sekä ekumeenisissa kokouksissa on luvallista ja jopa toivottavaa, että katolilaiset kokoontuvat rukoukseen yhdessä erossa olevien veljien kanssa. Sellaiset yhteiset rukoukset ovat todella tehokas keino ykseyden armon saavuttamiseksi ja aito merkki niistä siteistä, jotka jatkuvasti yhdistävät katolilaisia erossa oleviin veljiin: ”Sillä missä kaksi tai kolme on kokoonnut minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellään” (Matt. 18:20).

Yhteistä osallistumista jumalanpalveluksiin ja sakramentteihin [communicatio in sacris] ei kuitenkaan saa pitää keinona, jota milloin tahansa, ilman erotusta voitaisiin käyttää kristittyjen ykseyden palauttamiseksi. Tällöin on nimenomaan otettava huomioon kaksi periaatetta: Sakramentit ja jumalanpalvelukset kuvaavat Kirkon ykseyttä, mutta toisaalta ne merkitsevät osallisuutta armon välineisiin. Useimmiten juuri niihin sisältyvä ykseyden merkitys tekee muiden osallistumisen niihin mahdottomaksi. Niihin sisältyvän armon saaminen taas voi toisinaan suositella yhteistä osallistumista niihin. Käytännöllisen menettelyn osalta ratkaiskoon asian paikallinen piispa otettuaan huolellisesti harkiten huomioon kaikki olosuhteet aikaan, paikkaan ja henkilöihin nähden, mikäli piispainkokous omilla asetuksillaan tai Pyhä istuin ei toisin ole säätänyt.

9. On tärkeää, että tunnemme erossa olevien veljien mielenlaadun. Sitä varten tarvitaan välttämättä tutkimuksia, jotka on suoritettava totuudenmukaisesti ja hyvántahoisessa hengessä. Pätevällä tavalla koulutettujen katolilaisten tulee hankkia paremmat tiedot veljille ominaisesta opista ja historiasta, hengellisestä elämästä ja jumalanpalveluksesta sekä uskonnollisesta psykologiasta ja kulttuurista. Sangen hyödyllisiä tähän tarkoitukseen ovat yhteiset kokoukset, joissa erityisesti teologisia kysymyksiä käsitellään tasavertaisuuden pohjalla. Osanottajien tulee olla todellisia asiantuntijoita ja toimia esimiestensä valvonnassa. Sellaisessa dialogissa ilmenee myös selvemmin, mikä on katolisen Kirkon todellinen asema ja luonne. Tällä tavoin opitaan paremmin tuntemaan erossa olevien veljien mieltä ja heille voidaan soveliaammalla tavalla selittää meidän uskoamme.

10. Pyhän teologian ja muiden, varsinkin historiallisten, aineiden opetuksessa tulee ottaa huomioon myös ekumeeniset näkökohdat, jotta se yhä tarkemmin vastaisi asioiden todellista tilaa. On näet hyvin tärkeätä, että tulevilla paimenilla ja papeilla on käytettävissään teologia, joka on huolellisesti laadittu juuri tässä eikä suinkaan poleemisessa hengessä, varsinkin mitä tulee erossa olevien veljien ja katolisen Kirkon välisiin suhteisiin.

Sillä juuri pappien koulutuksesta riippuu erittäin suuressa määrin se opetus ja hengellinen kasvatus, joka on välttämätön maallikoille ja sääntökuntalaisille. Myös sellaisten katolilaisten, jotka toimivat lähetystyön palveluksessa samoissa maissa muiden kristittyjen kanssa, on nykyään erityisen hyvin tunnettava ekumeeniset kysymykset ja ne hedelmät, jotka ekumeenisesta asenteesta koituvat heidän apostolaatilleen.

11. Katolisen uskon ilmaisemis- ja esittämistavan ei suinkaan pidä muodostua esteeksi dialogille veljien kans-

sa. Oppi tulee ehdottomasti esittää selkeästi ja kokonaisuena. Mikään ei ole niin vierasta ekumeenisuudelle kuin sellainen väärä irenismi, joka vahingoittaa katolisen opin puhtautta ja himmentää sen alkuperäisen ja varman merkityksen. Samalla katolista uskoa on selitettävä syvemmin ja oikeammin käyttäen sellaista tapaa ja kieltä, jota myös erossa olevat veljet todella pystyvät ymmärtämään.

Kirkon opille uskollisina pitää katolisten teologioiden ekumeenisessa keskustelussa tutkiessaan jumalallisia salaisuuksia yhdessä erossa olevien veljien kanssa osoittaa totuudellisuutta, rakkautta ja nöyryyttä. Verrattaessa oppeja keskenään heidän tulee muistaa, että katolisen opin mukaan on olemassa eräänlainen totuuksien arvojärjestys eli "hierarkia", aina sen mukaan minkälaisessa suhteessa ne ovat kristillisen opin perustaan. Siten valmistetaan tietä, jolla tämä veljellinen kilpailu innostaa kaikkia Kristuksen tutkimattomien rikkauksien [25] syvempään tuntemiseen ja selvempään ilmaisemiseen.

12. Tunnustakoot kaikki kristityt koko maailman edessä uskonsa kolmiyhteiseen Jumalaan ja ihmiseksi tulleen Jumalan Poikaan, Lunastajaan ja Herraan, ja antakoot yhteisin ponnisteluin keskinäisessä kunnioituksessa todistuksen meidän toivostamme, joka ei saata häpeään. Koska yhteistyö sosiaalisella alalla on nykyään sangen laajalle levinnyt, ovat poikkeuksetta kaikki ihmiset kutsuttuja yhteiseen työskentelyyn. Tämä kutsu koskee erityisesti niitä, jotka uskovat Jumalaan, ja kaikkein eniten juuri kristittyjä, jotka kantavat Kristuksen nimeä. Kristittyjen yhteistyö ilmaisee elävästi sitä suhdetta, joka jo liittää heidät toisiinsa, ja saa palvelevan Kristuksen kasvot näkymään kirkaammassa valossa. Tätä yhteistyötä, jota monissa maissa jo esiintyy, tulee yhä enemmän täydentää, varsinkin sellaisilla alueilla, joilla parhaillaan tapahtuu sosiaalista ja teknillistä kehitystä. Yhteistyö voi koskea ihmisarvon oikeata kunnioittamista, rauhan edistämistä, evankeliumin sovel-

tamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin, tieteiden ja taiteiden vaalimista kristillisessä hengessä sekä myös kaikenlaisten parannuskeinojen käyttämistä aikamme vitsauksia vastaan, joita ovat nälkä ja luonnonmullistukset, lukutaidottomuus ja köyhyys, asuntopula ja omaisuuden epätasainen jakautuminen. Tällaisessa yhteistyössä kaikki Kristukseen uskovat voivat helposti oppia paremmin tuntemaan ja arvostamaan toinen toisiaan sekä valmistamaan tietä kristittyjen ykseydelle.

KOLMAS LUKU

ROOMAN APOSTOLISESTA ISTUIMESTA EROSSA OLEVAT KIRKOT JA KIRKOLLISET YHTEISÖT

13. Nyt ryhdymme tarkastelemaan kahta huomattavin-
ta jakautumisten lajia, joiden kohteeksi Kristuksen sauma-
ton vaate on joutunut.

Edelliset näistä ovat syntyneet idässä. Niiden synä oli-
vat toisaalta riidat Efeson ja Khalkedonin kirkolliskokous-
ten oppilauselmista ja toisaalta myöhemmin tapahtunut
kirkollisen yhteyden katkeaminen idän patriarkaattien ja
Rooman istuimen välillä. Jälkimmäiseen ryhmään kuulu-
vat hajaannukset ovat saaneet alkunsa länsimailla yli nel-
jäsatua vuotta myöhemmin niiden tapahtumien johdosta,
joita tavallisesti kutsutaan reformaatioksi. Siitä lähtien on
Rooman istuimesta irtautunut lukuisia kansallisia ja tun-
nustuksellisia yhteisöjä. Niiden yhteisöjen joukossa, jotka
ovat osittain säilyttäneet katolisia perinteitä ja rakenteita,
on Anglikaaninen yhteisö erikoisasemassa.

Nämä hajaannukset ovat kuitenkin keskenään hyvin
erilaisia, eivät ainoastaan syntynsä ja ajallisten ja paikallisten
olosuhteidensa vuoksi, vaan ennen kaikkea niiden ong-
elmien luonteeseen ja tärkeyteen nähden, jotka koskevat
uskoa ja kirkollista rakennetta. Sen vuoksi tämä pyhä kir-
kolliskokous, väheksymättä eri kristillisten ryhmien eri-
koispiirteitä ja unohtamatta niiden välillä hajaannuksesta
huolimatta vallitsevia siteitä, on päättänyt esittää seuraa-

via näkökohtia harkitun ekumeenisen toiminnan harjoittamista varten.

I Idän kirkkojen erikoisasema

14. Useiden vuosisatojen aikana idän ja länsimaiden kirkot elivät omaa elämäänsä, mutta säilyttivät veljellisen ykseyden uskossa ja sakramenteissa. Jos niiden välillä syntyi uskoa tai moraalialueita koskevia erimielisyyksiä, silloin Rooman istuin ratkaisi asian kaikkien yhteisellä suostumuksella. Pyhä kirkolliskokous haluaa mielellään muistuttaa kaikkien mieliin muiden tärkeiden seikkojen joukosta sen, että idässä esiintyy useita osa- tai paikalliskirkkoja, joista etusijalla ovat patriarkaattien kirkot ja joista monilla on kunnia olla itse apostolien perustamia. Idässä on myös erittäin innokkaasti ja huolellisesti vaalittu ja yhä edelleen vaalitaan niitä veljellisiä siteitä uskon ja rakkauden yhteydessä, joiden tulee vallita paikallisten sisarkirkkojen välillä.

Ei myöskään pidä unohtaa, että idän kirkot ovat alusta lähtien omistaneet aarteita, josta lännen kirkko on lainannut paljon liturgiaan, hengelliseen perinteeseen ja juridiseen järjestykseen liittyviä aineksia. Myöskään ei saa aliarvioida tosiasiaa, että kristinuskon perusdogmit, jotka käsittelevät Kolminaisuutta ja Neitsyt Mariasta lihaksi tullutta Jumalan Sanaa, on määritelty idässä pidetyissä ekumeenisissa kirkolliskokouksissa. Säilyttääkseen tämän uskon nämä kirkot ovat saaneet kärsiä paljon ja kärsivät vieläkin.

Apostoleilta saatu perintö on kuitenkin omaksuttu eri muodoissa ja eri tavoin ja siksi sitä on Kirkon alkuvaiheista lähtien selitetty eri tavalla idässä ja lännessä, mikä johtuu myös luonteenlaadun ja olosuhteiden erilaisuudesta. Kun lisäksi on puuttunut keskinäistä ymmärtämystä ja rakkautta, on tämä kaikki, ulkonaisten syiden ohella, ollut hajaannuksen aiheuttajana.

Pyhä kirkolliskokous kehottaa siksi kaikkia, mutta varsinkin niitä, jotka haluavat ponnistella kaivatun täydellisen ykseyden aikaansaamiseksi idän kirkkojen ja katolisen Kirkon välillä, ottamaan asianmukaisesti huomioon idän kirkkojen syntyessä ja kasvaessa vallinneet olosuhteet sekä niiden ja Rooman istuimen välisten suhteiden laadun ennen hajaannusta, ja muodostamaan itselleen tästä kaikesta oikean käsityksen. Näin tehtäessä edistetään toivotua dialogia erittäin suuresti.

15. On yleisesti tunnettua, miten suurella rakkaudella idän kristityt viettävät pyhää liturgiaa ja varsinkin eukaristiaa, Kirkon elämän lähdeä ja tulevan kunnian panttia. Siinä uskovat yhdessä piispansa kanssa saavat lähestyä Isää Jumalaa hänen Poikansa, ihmiseksi tulleen Sanan, välityksellä, joka on kärsinyt ja noussut kunniaan, ja Pyhän Hengen vuodatuksen kautta he pääsevät yhteyteen pyhimmän Kolminaisuuden kanssa ”osallisina jumalallisesta luonnosta” (2. Piet. 1:4). Herran ehtoollisen viettämisestä näissä eri kirkoissa Jumalan Kirkko rakentuu ja kasvaa,[26] ja useiden pappien yhdessä viettämä eukaristia on ilmauksena niiden keskinäisestä yhteydestä.

Tässä liturgisessa jumalanpalveluksessa idän kirkot ylistävät ihanin hymnein ainaista Neitsyttä Mariaa, jonka Efeson ekumeeninen kirkolliskokous juhlallisesti julisti pyhäksi Jumalansynnyttäjäksi, jotta Kristus kirjoitusten mukaan todella ja sanan varsinaisessa merkityksessä tunnustettaisiin Jumalan ja Ihmisen Pojaksi. He kunnioittavat myös monia pyhimyksiä, näiden joukossa yleismaailmallisen Kirkon kirkkoisia.

Nämä kirkot ovat tosin erossa meistä, mutta niillä on oikeat sakramentit ja apostolisen suksektion voimasta ennen kaikkea pappeus ja eukaristia, joiden kautta ne jatkuvasti ovat erittäin läheisessä suhteessa meihin. Sen vuoksi tietty jumalanpalvelusyhteys ei ainoastaan ole mahdolli-

nen, vaan myös suositeltava, mikäli olosuhteet ovat suotuisat ja kirkolliset esimiehet antavat hyväksymisensä.

Idässä esiintyy myös rikkaita hengellisiä perinteitä, jotka ovat tulleet näkyviin varsinkin luostarielämässä. Siellä on näet kirkkoisien kunniakkaista päivistä lähtien kukoistanut luostarihurskaus, joka on sitten levinnyt länsimaiden alueelle. Siitä on tullut ikään kuin lähde, josta latinalainen luostarilaitos on saanut alkunsa ja myöhemmin yhä uudelleen ammentanut uutta voimaa. Siksi kehotamme lämpimästi kaikkia katolilaisia tutustumaan paremmin näihin idän isien hengellisiin aarteisiin, jotka kohottavat koko ihmisen tarkastelemaan jumalallisia salaisuuksia.

Kaikkien on hyvin tärkeätä oppia tuntemaan, kunnioittamaan, vaalimaan ja edistämään idän hyvin rikasta liturgista ja hengellistä perintöä, jotta voitaisiin uskollisesti säilyttää kristillinen perinne kokonaisuudessaan ja saavuttaa sovinto idän ja lännen kristittyjen välillä.

16. Jo varhaisimmista ajoista saakka idän kirkot ovat noudattaneet omia kirkollisia määräyksiään, jotka ovat saaneet pyhien isien sekä paikallisten ja myös ekumeenisten kirkolliskokousten vahvistuksen. Kuten edellä olemme huomauttaneet, ei tietty tapojen ja tottumusten erilaisuus vähimmässäkään määrin haittaa Kirkon ykseyttä, vaan pikemminkin lisää sen loistoa ja kauneutta ja edistää suuresti sen lähetystehtävän täyttämistä. Kaikkien epäilysten poistamiseksi pyhä kirkolliskokous sen vuoksi julistaa, että idän kirkoilla, pitäen mielessään koko Kirkon välttämättömän ykseyden, on oikeus hallita itseään omien lakiansa mukaisesti, jotka vastaavat paremmin niiden uskovien mielenlaatua ja palvelevat soveliaammin sielujen pelastusta. Tämän traditioon kuuluvan periaatteen täydellinen noudattaminen, jota ei kylläkään aina ole toteutettu, kuuluu ykseyden uudistamisen ehdottomiin edellytyksiin.

17. Se mitä edellä on sanottu hyväksyttävästä erilaisuudesta pitää paikkansa myös oppien erilaisesta teologisesta ilmaistamisesta puhuttaessa. Ilmoitetun totuuden tutkimisessa on idässä ja lännessä näet käytetty eri menetelmiä ja teitä koetettaessa oppia tuntemaan ja tunnustamaan jumalallisia salaisuuksia. Siksi ei ole ihmeellistä, jos jompikumpi osapuoli on joskus ymmärtänyt paremmin ilmoitetun salaisuuden tiettyjä näkökohtia ja saattanut ne selvempään valoon kuin toinen osapuoli. Näin ollen erilaisia teologisia ilmaisuja voidaan usein pitää mieluummin toistensa täydennyksinä kuin vastakohtina. Idän autenttisista teologisista perinteistä puheenollen on tunnustettava, että ne aivan erityisellä tavalla juontavat juurensa pyhästä Raamatusta, että ne edistyvät ja saavat ilmauksensa liturgiassa elämässä, ottavat ravintoa elävästä apostolien perinteestä sekä itäisten kirkkoisien ja hengellisten kirjailijoiden kirjoituksista ja vihdoin johtavat oikeaan elämäntapaan ja kristillisen totuuden täydelliseen tarkasteluun.

Tämä pyhä kirkolliskokous kiittää Jumalaa siitä, että katolisen Kirkon lukuisat itäiset jäsenet, jotka vaalivat tätä perintöä ja haluavat omaksua sen yhä puhtaammin ja täydellisemmin, jo elävät täydellisessä ykseydessä lännen perinteen piiriin kuuluvien veljiensä kanssa. Kirkolliskokous julistaa myös, että koko tämä hengellinen ja liturginen, juridinen ja teologinen perinne erilaisine tapoineen ja totumuksineen kuuluu Kirkon täydelliseen katolisuuteen ja apostolisuuteen.

18. Harkittuaan huolellisesti kaikkea tätä pyhä kirkolliskokous uudistaa sen, mitä aikaisemmat kirkolliskokoukset ja Rooman piispat ovat julistaneet, nimittäin että yhteyden ja ykseyden palauttamiseksi ja säilyttämiseksi "ei kenenkään päälle ole pantava enemmän kuormaa kuin mikä on välttämätöntä" (Ap.t. 15:28). Toivomme myös hartaasti, että tästä lähtien kaikki suuntaisivat pyrkimyksensä ykseyden vähittäiseen toteuttamiseen Kirkon eri lai-

toksissa ja toimintatavoissa, ennen kaikkea rukouksen ja veljellisen keskustelun avulla, joka koskee oppia ja oman aikamme polttavia pastoraalisia ongelmia. Samoin suositlemme katolisen Kirkon paimenille ja uskoville läheisiä suhteita niihin, jotka eivät enää asu idässä, vaan kaukana kotimaastaan, jotta veljellinen yhteistyö heidän kanssaan kasvaisi ja jotta vältettäisiin riitaisan kilpailun henkeä. Jos tätä työtä ryhdytään toteuttamaan koko sydämellä, uskaltaa pyhä kirkolliskokous toivoa, että lännen ja idän kirkkoa erottava seinä tulee kerran kaatumaan ja että vihdoinkin on oleva yksi ainoa rakennus, jonka luja kulmakivi on Jeesus Kristus. Hän on tekevä molemmat yhdeksi.[27]

II Lännen eronneet kirkot ja kirkolliset yhteisöt

19. Ne kirkot ja kirkolliset yhteisöt, jotka erosivat Rooman apostolisesta istuimesta lännessä keskiajan lopulla alkaneena erittäin vaikeana kriisikautena tai sitä myöhäisempänä ajankohtana, ovat hyvin läheisessä sukulaisuussuhteessa katoliseen Kirkkoon, koska kristillinen kansa oli aikaisempina vuosisatoina niin kauan elänyt saman Kirkon yhteydessä.

Nämä kirkot ja kirkolliset yhteisöt poikkeavat kuitenkin alkuperäänsä, oppiinsa ja hengelliseen elämäänsä nähden suuresti, eivät ainoastaan meistä, vaan myös toinen toisistaan. Siksi niiden oikeudenmukainen kuvaileminen on sängen vaikea tehtävä, emmekä siihen aio tässä ryhtyäkään.

Vaikka ekumeeninen liike ja kaipuu rauhaan katolisen Kirkon kanssa eivät vielä kaikkialla ole päässeet vallitseviksi, niin toivomme kuitenkin, että ekumeeninen mieli ja keskinäinen kunnioitus kasvavat vähitellen kaikkien keskuudessa.

On kuitenkin myönnettävä, että näiden kirkkojen ja yhteisöjen ja katolisen Kirkon välillä esiintyy varsin suuria eroavuuksia. Nämä koskevat historiallisten, sosiologisten,

psykologisten ja kulttuuristen seikkojen lisäksi ennen kaikkea ilmoitetun totuuden tulkitsemista. Jotta ekumeeninen dialogi näistä eroavuuksista huolimatta voitaisiin helpommin saada käyntiin, aiomme seuraavassa esittää joitakin näkökohtia, jotka voivat ja joiden tulee olla tämän dialogin pohjana ja virikkeenä.

20. Ajatuksemme kääntyvät etenkin niiden kristittyjen puoleen, jotka julkisesti tunnustavat Jeesuksen Kristuksen Jumalaksi ja Herraksi ja ainoaksi välittäjäksi Jumalan ja ihmisten välillä ja tekevät sen yhden ainoan Jumalan, Isän, Pojan ja Pyhän Hengen, kunniaksi. Tiedämme tosin, että näiden kristittyjen käsitykset poikkeavat huomattavasti katolisen Kirkon opista siinäkin, mikä koskee Kristusta, lihaksi tullutta Jumalan Sanaa, ja lunastustyötä sekä edelleen Kirkon salaisuutta ja palveluvirkaa ja Marian tehtävää pelastussuunnitelmassa. Iloitsemme kuitenkin nähdessämme, että erossa olevat veljemme pyrkivät kohti Kristusta, jossa he näkevät ykseyden lähteen ja keskuksen. Kun heidät on vallannut kaipuu päästä yhteyteen Kristuksen kanssa, he ovat pakotettuja yhä enemmän tavoittelemaan ykseyttä ja antamaan todistuksen uskostaan kaikkialla kansojen keskuudessa.

21. Pyhään kirjaan kohdistuva rakkaus ja miltei kultinomainen kunnioitus johtavat nämä veljemme jatkuvasti ja innokkaasti tutkimaan Raamatua. Evankeliumihan on näet ”Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaisille ensin, sitten myös kreikkalaisille” (Room. 1:16). Rukoillen avuksi Pyhää Henkeä he etsivät Jumalaa pyhästä Raamatusta, sellaisena kuin hän puhuu heille Kristuksessa, josta profeetat ovat ennustaneet ja joka on meidän vuoksemme ihmiseksi tullut Jumalan Sana. Raamatusta he tarkastelevat Kristuksen elämää ja jumalallisen Mestarin opetuksia ja tekoja ihmisten pelastukseksi sekä

ennen kaikkea hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa salaisuuksia.

Vaikka meistä eronneet kristityt tunnustavatkin pyhän Raamatun jumalallisen arvovallan, heillä on kuitenkin – eri ryhmillä eri tavoin – meistä poikkeava käsitys Raamatun ja Kirkon välisestä suhteesta. Katolisen uskon mukaanhan Kirkossa on autenttisella opetusviralla erityinen asema, mitä tulee kirjoitetun Jumalan sanan selittämiseen ja julistamiseen. Kaikesta huolimatta pyhä Raamattu on juuri dialogia silmällä pitäen erinomainen väline Jumalan voimakkaassa kädessä sen ykseyden saavuttamiseksi, jonka Pelastaja tarjoaa kaikille ihmisille.

22. Missä kasteen sakramentti annetaan oikealla tavalla Herran asetuksen mukaan ja otetaan vastaan oikealla mielenlaadulla, siellä ihminen todella tulee ristiinnaulitun ja kirkastuneen Kristuksen jäseneksi ja syntyy uudesti jumalallisen elämän osallisuuteen, kuten apostoli sanoo: ”Kasteessa teidät yhdessä hänen kanssaan haudattiin ja herätettiin eloon, kun uskoitte Jumalaan, joka voimallaan herätti Kristuksen kuolleista” (Kol. 2:12).[28]

Kaste muodostaa siis sakramentaalisen ykseyden siteen kaikkien niiden välille, jotka ovat sen kautta uudestisyntyneet. Kuitenkin kaste sinänsä on vain alku ja lähtökohta, koska se kokonaisuudessaan tähtää elämän täyteen saavuttamiseen Kristuksessa. Siksi kasteen tarkoituksena on johtaa tunnustamaan kokonaista kristinuskoa ja jäsentymään täysin pelastussuunnitelmaan, kuten Kristus itse on tahtonut, sekä vihdoin liittymään täydelliseen ykseyteen eukaristiassa.

Eronneilta kirkollisilta yhteisöiltä puuttuu tosin täysi yhteys meihin, vaikka sen pitäisi seurata kasteen mukaan, eivätkä ne meidän uskomme mukaan, lähinnä pappeuden sakramentin puuttumisen vuoksi, ole säilyttäneet myöskään eukaristian salaisuuden alkuperäistä ja täydellistä olemusta. Kuitenkin ne viettäessään pyhässä ehtoollis-

sessä Herran kuoleman ja ylösnousemuksen muistoa tunnustavat, että se kuvaa elämää Kristuksen yhteydessä, ja odottavat hänen kunniaakasta paluutaan. Sen vuoksi Herran ehtoollista ja muita sakramenteja sekä jumalanpalvelusta ja Kirkon palveluvirkoja koskevien oppien tulee olla dialogin kohteena.

23. Näiden veljien kristillinen elämä saa ravintoa uskota Kristukseen ja kasvaa kasteen armosta ja Jumalan sanan kuulemisesta. Se tulee näkyviin yksityisessä rukouksessa, Raamatun tutkistelussa, perheen kristillisessä elämässä ja jumalanpalveluksessa, johon seurakunta kokoontuu Jumalan kunniaksi. Sitä paitsi heidän jumalanpalveluksensa sisältää usein selvästi havaittavia aineksia vanhasta, yhteisestä liturgiasta.

Kristukseen kohdistuvan uskon hedelmät näkyvät ylistyksenä ja kiitoksena niistä lahjoista, jotka Jumala on antanut, ja siihen liittyy elävä oikeudenmukaisuuden tunne ja vilpiton lähimmäisenrakkaus. Tämä toimelias usko on saanut aikaan myös lukuisia yrityksiä hengellisen ja ruumiillisen kurjuuden poistamiseksi, nuorison kasvatuksen edistämiseksi, inhimillisempien olosuhteiden luomiseksi yhteiskuntaelämässä ja rauhan lujittamiseksi kaikkialla.

On kylläkin olemassa monia kristittyjä, jotka eivät moraalikysymyksissä aina tulkitse evankeliumia katolilaisten tavalla eivätkä nyky-yhteiskunnan erittäin vaikeissa ongelmissa päädy samoihin ratkaisuihin, mutta yhtä kaikki hekin, samoin kuin me, tahtovat pitää kiinni Kristuksen sanasta kristillisen hyveen lähteenä ja noudattaa apostolin käskyä: "Ja kaikki, minkä teette sanalla tai työllä, kaikki tehkää Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen Isää Jumalaa hänen kauttaan" (Kol. 3:17). Tässä on lähtökohta ekumeeniselle dialogille siitä, miten evankeliumia on sovellettava moraalin alalla.

24. Esitettyämme täten lyhyesti ne edellytykset, joilla ekumeenista toimintaa voidaan harjoittaa, ja ne periaatteet, joiden sitä tulee ohjata, käänämme katseemme luottavaisesti tulevaisuuteen. Tämä pyhä kirkolliskokous kehottaa uskovia välttämään kaikkea harkitsemattomuutta tai epäviisasta intoa, jotka voisivat vahingoittaa ykseyden todellista edistymistä. Heidän ekumeenisen toimintansa tulee näet olla täysin aidosti ja rehellisesti katolista eli uskollista sille totuudelle, jonka olemme saaneet apostoleilta ja Kirkon isiltä, ja sopusoinnussa sen uskon kanssa, jota katolinen Kirkko on aina tunnustanut. Samoin heidän pitää tavoitella sitä täyteyttä, johon Herran ruumiin aikojen kuluessa tulee kasvaa hänen tahtonsa mukaisesti.

Pyhä kirkolliskokous toivoo hartaasti, että katolisen Kirkon jäsenten ekumeeniset pyrkimykset edistyisivät yhdessä erossa olevien veljien aloitteiden kanssa siten, ettei mitään esteitä asetettaisi Kaitselmuksen teille eikä edeltäkäsän rajoitettaisi niitä herätteitä, jotka Pyhä Henki tulevaisuudessa antaa. Kirkolliskokous ilmoittaa myös olevansa tietoinen siitä, että tämä pyhä tehtävä, nimittäin kaikkien kristittyjen välisen sovinnon saavuttaminen yhden ainoan Kristuksen Kirkon yhteydessä, ylittää inhimilliset voimat ja kyvyt. Siksi se asettaa toivonsa kokonaan Kristuksen rukoukseen Kirkon puolesta, Isän rakkauteen meitä kohtaan ja Pyhän Hengen voimaan. "Mutta toivo ei saata häpeään; sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu" (Room. 5:5).

Tämän dekreetin kokonaisuudessaan ja yksityiskohdissaan ovat kirkolliskokouksen isät hyväksyneet. Ja sen apostolisen vallan nojalla, jonka olemme saanut Kristukselta, me yhdessä kirkolliskokouksen isien kanssa hyväksymme, vahvistamme ja säädamme niin Pyhässä Hengessä ja määräämme, että Jumalan kunniaksi julistetaan sitä, minkä kirkolliskokous on säätänyt.

Roomassa, pyhän Pietarin istuimen luona,
marraskuun 21. päivänä 1964.

Minä Paavali, katolisen Kirkon piispa

(kirkolliskokouksen isien allekirjoitukset)

VIIITTEET

- 1 Vrt. 1. Kor. 1:13.
- 2 Vrt. 1. Joh. 4:9; Kol. 1:18-20; Joh. 11:52.
- 3 Vrt. Joh. 13:34.
- 4 Vrt. Joh. 16:7.
- 5 Vrt. 1. Kor. 12:4-11.
- 6 Vrt. Matt. 28:18-20 ja samalla Joh. 20:21-23.
- 7 Vrt. Matt. 16:19 ja samalla Matt. 18:18.
- 8 Vrt. Luuk. 22:32.
- 9 Vrt. Joh. 21:15-17.
- 10 Vrt. Ef. 2:20.
- 11 Vrt. 1. Piet. 2:25; Vatikaanin ensimmäinen kirkolliskokous, istunto IV (1870), konstituutio Pastor Aeternus: Coll. Lac. 7, 482a.
- 12 Vrt. Jes. 11:10-12.
- 13 Vrt. Ef. 2:17-18 ja samalla Mark. 16:15.
- 14 Vrt. 1. Piet. 1:3-9.
- 15 Vrt. 1. Kor. 11:18-19; Gal. 1:6-9; 1. Joh. 2:18-19.
- 16 Vrt. 1. Kor. 1:11 jne; 11:22.
- 17 Vrt. Firenzen kirkolliskokous, istunto VIII (1439), dekreetti *Exsultate Deo*: Mansi 31, 1055 A.
- 18 Vrt. Augustinus, In Ps. 32, *Enarratio* II, 29: PL 36, 299.
- 19 Vrt. Lateraanin IV kirkolliskokous (1215), konstituutio IV: Mansi 22, 990; Lyonin kirkolliskokous (1274), *Professio Fidei Michaelis Palaeologi*: Mansi 24, 71 E; Firenzen kirkolliskokous, istunto VI (1439), *Definitio Laetentur caeli*: Mansi 31, 1026 E.
- 20 Vrt. Jaak. 1:4; Room. 12:1-2.
- 21 Vrt. 2. Kor. 4:10; Fil. 2:5-8.
- 22 Vrt. Ef. 5:27.
- 23 Vrt. Lateraanin V kirkolliskokous, istunto XII (1517), *Constitutio Constituti*: Mansi 32, 988 B-C.
- 24 Vrt. Ef. 4:23.
- 25 Vrt. Ef. 3:8.

- 26 Vrt. Johannes Khrysostomos, In Joannem Homilia XLVI: PG 59, 260-262.
- 27 Vrt. Firenzen kirkolliskokous, istunto VI (1439), Definitio Laetentur caeli: Mansi 31, 1026 E.
- 28 Vrt. Room. 6:4.